

LOSA

SPAR

Polska spår

Ślady Polski

23 mars – 25 maj 2024

Södertälje konsthall

Storgatan 15, Södertälje

Magdalena Abakanowicz, Jerzy Bereś, Zofia Brodkiewicz-Saławińska, Józef Gałuzka, Teresa Seger, Władysław Hasior, Jan Håfström, Anna Kellerth, Natan Kryszk, Éva Mag, Marek Piasecki, Torsten Renqvist, Stanisław Wiśniewski, Henryk Zegadło.

Med tack till

Södertörns Högskola, Polska institutet, Kulturhistoriska Föreningen i Södertälje, Östersjöstiftelsen.

Medarbetare

Monika Kiviniemi, Marion Forssell, Rami Alkhouri, Maya Diab, Daniella Maraui, pedagogik och förmedling
Anneli Karlsson, Marie Grundsten, samling och arkiv
Per-Arne Sträng, tekniker
Emilia Velazquez Mospinek, grafisk form
Maja-Lena Molin, konstnärlig ledare

Besöksyta av MYCKET, 2024

Konst- design & arkitekturgruppen MYCKET skapades 2012 av formgivarna, arkitekterna och konstnärerna Mariana Alves Silva, Dr. Katarina Bonnevier och Thérèse Kristiansson. MYCKET prövar att verka utifrån en uppsättning interagerande perspektiv; queer, feminism, klass, antirasism, det mer-än-mänskliga. Deras konstnärliga forskningspraktik, som ofta sker tillsammans med andra i stora nätverk, har genererat en bredd av resultat; storskaliga teaterproduktioner, permanenta offentliga utrymmen, kostymer, konstverk, utställningar, animatorer, föreställningar, text- och teoriproduktion, utbildning och föreläsningar.

Opacitet (för Édouard Glissant), 2022

Södertälje konsthalls golv är ett konstverk av konstnärsduon Birger Lipinski och Laercio Redondo. Välkommen att gå på Södertäljes största konstwerk! Mönsterinspirationen till Södertälje konsthalls golv har hämtats från korgflätning som gjorts av ursprungsbefolkningar på de amerikanska kontinenterna genom årtusenden, men också från den karibiske filosofen och poeten Édouard Glissant. I sin text *Poetics of relation* upppehåller Glissant rätten till opacitet, i motsats till den strävan efter genomsiktighet och en fullständig kommunicerbarhet som är typisk för västerländsk rationalitet. Det är det enda sättet, hävdar han, som olikheter kan samexistera: i förhandling, genom en ömsesidig ansträngning i att lyssna och översätta.

**Södertälje
Konsthall**

**Södertälje
kommun**

POLSKA SPÅR / ŚLADY POLSKI

Södertälje konsthall

23 mars – 25 maj 2024

Medverkande konstnärer

Magdalena Abakanowicz, Jerzy Bereś, Zofia Brodkiewicz-Saławińska,
Józef Gałazka, Teresa Seger, Władysław Hasior, Jan Håfström, Anna Kellerth,
Natan Kryszk, Éva Mag, Marek Piasecki, Torsten Renqvist, Stanisław Wiśniewski,
Henryk Zegadło.

Curerad av Maja-Lena Molin och Camilla Larsson

Södertälje konsthall invigdes 1968 och redan då präglades verksamheten av ett intresse för konst från hela världen. De första åren visades konst från så vitt spridda länder som Egypten, Kuba och Polen. Bland de polska konstnärer som ställdes ut på Södertälje konsthall kan vi räkna två riktigt namnkunniga – Władysław Hasior (1928–1999) och Magdalena Abakanowicz (1930–2017). Hasior väckte stor uppmärksamhet världen över för sina assemblage som förenade gamla leksaker, religiösa objekt och vardagsföremål. Abakanowicz var del i att revolutionera konsthantverket med textila skulpturer och installationer som tog hela rum i anspråk. Andra konstnärer från Polen som har visats på konsthallen genom åren är Marek Piasecki (1935–2011), Stanisław Wiśniewski (1936–2016), Jerzy Bereś (1930–2012), Zofia Brodkiewicz-Saławińska (född 1941) och Teresa Seger (född 1931). De har haft andra sorters karriärer, men oavsett ytter framgångar visar de tillsammans på den bredd av konstnärliga uttryck, med installationer, performance, textil, skulptur, objekt och måleri, som blivit konsthallens signum. Konstverken visar också upp en stor materialrikedom med trä, lera, sten, sisal och andra textila material. Det talar om en stor sensibilitet för basala organiska material som skapar sinnliga upplevelser av vår natur. Viktiga aspekter av konsten i en tid som präglas av ekologisk kris.

De experimentella uttrycken gillades inte alltid av den sovjetkontrollerade regimen i Polen. Därför var det särskilt viktigt för polska konstnärer att ställa ut i länder som hade en annan öppenhet. Vissa av konstnärerna fick till och med möjlighet att vistas på plats i Södertälje i flera veckor för att arbeta fram nya verk och utvecklas konstnärligt. Hasior kom till och med att ställa ut två gånger och skapade *Solspann*, en monumental skulpturgrupp placerad centralt i staden utgrävd ur slutningen mot Södertälje kanal. Den har blivit ett folkkärt landmärke, men väckte också ilsken debatt när den skapades.

Verk från dessa utställningar har förvärvats av Södertälje kommun och ingår nu i stadens konstsamling. Vi kan tala om polska spår ute i stadsrummet, i offentliga byggnader och i minnet hos dem som besökte utställningarna. Kataloger, trycksaker och tidningarnas recensioner bär också vittne om dessa händelser.

Som en hyllning och påminnelse om ett livaktigt utbyte mellan Sverige och Polen

tar *Polka spår* ett större grepp om denna utställningshistoria. Utställningen inkluderar även verk av i Sverige verksamma konstnärer som både mer allmänt har inspirerats av Polens konst- och kulturhistoria och mer specifikt inspirerats av de utställda konstnärerna. Jan Håfström och avlidna Torsten Renqvist har båda funnit valfrändskap i Hasiors konst. Anna Kellerth och Éva Mag har fascinerats av Abakanowicz monumentalna skulpturer. För att visa på ett fortsatt utbyte konstnärer emellan över generationsgränser visas verk av polska konstnärsduon Józef Gałazka och Natan Kryszk, som kommit till i dialog med Hasiors verk.

Allt sedan gränserna öppnade efter andra världskriget visades konst från hela Europa i Sverige. Museer och konsthallar öppnade sina dörrar och byggde broar under en tid som var allt annat än stabil. Ett världskrig var över, men ett så kallat kallt krig hade inletts, med Sovjetunionen och USA som ledare för var sitt block. På många sätt stängdes gränserna igen av en ideologisk ridå, men den var inte helt ogenomsläpplig. Det utbyte som ändå skedde i och med att museer, konsthallar och gallerier visade konst från hela Europa lever kvar i människors minnen. Det har dock visat sig att forskare har förbisett östliga relationer till förmån för en västerländsk konst. Därför genomförs nu ett konstvetenskapligt forskningsprojekt på Södertörns högskola där just efterkrigstiden och kalla krigets östliga utbyten undersöks av Camilla Larsson, curator, skribent och doktor i konstvetenskap. Polen och Sverige är i fokus därför att en aktuell studie visar att det skedde ett jämförelsevis stort utbyte mellan just de två länderna och det förtjänar en närmare granskning.

Utställningen *Polka spår* och det aktuella forskningsprojekten vilar på den övertygelsen att historisk kunskap är livsnödvändig för att vi ska kunna förstå samtidens komplexitet. Det är särskilt brådskande i dag när vi återigen ser hur politisk och social oro breder ut sig och öppet krig pågår i Europa.

Polka spår är en del i en serie utställningar som uppmärksammar konsthallens utställningshistoria med fokus på solidaritet och kontaktskapande med konstnärer som verkade i politiskt auktoritärt länder. Tidigare utställningar är *Internationella motståndsmuseet 1978–2020* (2019) curerad av Paola Zamora och Joanna Sandell och *Var ska vi äventyra?* av konstnären Ingela Johansson (2021).

Maja-Lena Molin, konstnärlig ledare Södertälje konsthall och Camilla Larsson, curator och doktor i konstvetenskap vid Södertörns högskola på besök i Galeria Władysława Hasiora (Hasiors ateljé och bostad, numera museum) i Zakopane, 2022.

PROGRAM

VERNISSAGE

Lördag 23 april

11:00–16:00

13:00 Invigning

Södertälje konsthall, plan 2, Lunagallerian

Camilla Larsson och Maja-Lena Molin, utställningens curatorer och Marta Barbara Poznańska, direktör Polska institutet, hälsar välkommen. Presentation av konstnärerna: Éva Mag, Anna Kellerth, Józef Gałzka, Natan Kryszk och Teresa Seger. Anna-Lena Renqvist presenterar Torsten Renqvist. Ukrainian-Polish Orchestra spelar polsk traditionell musik.

15:30 Vandring till *Solspann*

Kanalslänten, Grödingevägen vid Sydpoolen, Södertälje

Vi går i gemensam procession från konsthallen till kanalslänten och ser Władysław Hasiors monumentalverk *Solspann* som uppfördes på platsen åren 1972–1976. Vandringen tar ca 20 min.

16–18:00 Teater Albatross i dialog med Władysław Hasior

Sagateatern, Strandgatan 2, Södertälje

Teater Albatross skapade scener och skådespel i Władysław Hasiors utställning 1989 i konsthallen. Robert Jacobsson tar med oss till dessa scener och några andra. Performance med samtal.

VISNINGAR

Våra konsthallsvärdar erbjuder introduktion till utställningen varje dag. Prata med värdarna så berättar de om konsten. De fördjupade specialvisningarna är för dig som vill veta lite mer om utställningen eller den offentliga konsten. Ingen föranmälan.

13:00 Torsdagar

Mötesplats är konsthallens entré, plan 2, Lunagallerian

11 april fördjupad visning av utställningen *Polska spår*. 40 min

18 april vandring/visning av den offentliga konsten och *Solspann*. 60 min

25 april fördjupad visning av utställningen *Polska spår*. 40 min

2 maj vandring/visning av den offentliga konsten och *Solspann*. 60 min

16 maj fördjupad visning av utställningen *Polska spår*. 40 min

23 maj vandring/visning av den offentliga konsten och *Solspann*. 60 min

HASIORKVÄLL

18:30 Onsdag 17 april

Hörsalen, plan 2, Lunagallerian

Arr: Kulturhistoriska Föreningen i Södertälje

Välkomna till en kväll om konstnären Władysław Hasior. Roger Sellberg berättar och visar film om hur *Solspann* uppfördes i kanalslänten åren 1972–1976. Maja-Lena Molin, konstnärlig ledare, Södertälje konsthall, visar den pågående utställningen *Polska spår* i konsthallen av verk från kommunens samling med kopplingar till Polen, bland annat Magdalena Abakanowicz och Władysław Hasior.

Magdalena Abakanowicz, *Abakan 32*, väv, sisal, 140×187 cm, 1968, nr: 1058-1, inköpt 1970. Foto: Södertälje konsthall

Magdalena ABAKANOWICZ (1930–2017) föddes i Falenty nära Warszawa, Polen och studerade vid konstakademien i Warszawa 1950–1955. Hon fick internationellt erkännande inom textilkonsten och var en pionjär i att låta textila verk förflyttas från väggen för att ta plats i rummet. Abakanowicz arbetade med okonventionella material såsom sisal och hampa med grova organiska fibrer som kunde skapa struktur och kropp åt konstverken. Senare i sitt konstnärskap skapade hon storskaliga figurativa skulpturer i stål eller brons som placerades direkt ute i naturen eller i urbana rum. Abakanowicz är kanske mest känd för sina "Abakaner". De finns i otaliga varianter och är vävda, mjuka skulpturer. De är hängande strukturer, lika mycket objekt som den rumslighet de skapar för betraktaren. Hennes textila installation *Black-Brown* (1971) utfördes som ett beställningsverk för entréhallen i Huddinge sjukhus. *Black-Brown* togs ned 1977 på grund av platsbrist och destruerades 2011 på grund av mögelangrepp. I utställningen visas en väggburne Abakan och den experimentella dokumentären *Abakany* (1969) gjord av konstnären tillsammans med filmaren Jarostaw Brzozowski (1911–1969) och kompositören Bogustaw Schaffer (1929–2019). I filmen agerar konstnären, en grupp mänskor och ett par Abakaner i sanddynerna vid den polska östersjökusten.

Bild: Installationsbild Södertälje konsthall, Järnagatan. "Abakan-föränderlig situation", 1970.
Foto: Jan Nordahl

Jerzy BERÉS (1930–2012) föddes i Sącz i södra Polen och var utbildad vid konstakademien i Krakow 1948–50. Bereś arbetade i skulptur och happenings som sina främsta medier. Trä var det material han kom att utforska mest i skulpturer som ofta påminde om enkla redskap, verktyg, maskiner, fordon och instrument. Till dem adderade han stenar, bast, rep, textilier, hittade föremål och andra organiska material. Han kallade sina skulpturer för ”drömbilder” och för att skilja dem från de vardagliga ting som de påminde om, skrev han dit ord eller fraser. Han fann inspiration i äldre hantverkstekniker som ha mött ute på den polska landsbygden. Skulpturerna kan både vara handgjorda och skapade av upphittade pinnar eller grenar som i sig har en intressant form, vilket bidrar till att verken har en inbyggd mångtydighet. Hans happenings kallade han själv för *Manifestationer* och de gick ofta ut på att han uppehöll sig på gator och torg, ofta naken eller med kalsonger gjorda utav trä, och bjöd in förbipasserande att konversera med honom om existentiella och etiska frågor om livet. På grund av sitt regimkritiska tilltal var hans konst ofta utsatt för censur. I Södertälje rönte hans aktioner stor uppmärksamhet hos publiken 1972 när hans konst visades i konsthallen.

Zofia BRODKIEWICZ-SPŁAWIŃSKA (f.1941) föddes i Tarnobrzeg i Polen. Hon studerade i Zakopanes konstskola för att sedan läsa vidare vid konstakademien i Krakow. 1966 började hon jobba som inredningsarkitekt, men 1967 återvände hon till akademien i Krakow för att studera vid "Avdelningen för konstnärlig vävnad".

Hon arbetar i skiftande material som ull, linne, sisal och även syntetiska fiber. Hon arbetar med gobelänger, bonader och tredimensionella vävar- i olika form och storlekar. Vävnadernas levande yta får hon fram genom att följa hela processen- från när ullen kardas och spinnas på den polska landsbygden- till att hon färgar ullen i sin ateljé i Zakopane där hon också har sina västolar. Tack vare hantverksskickligheten och materialkunskapen får hon en färgintensitet som är omöjlig att uppnå med maskintillverkande garner. Vävtekniken är hennes egen, och används så vitt hon vet endast av henne i Polen. Mönsterrikedomen är intimt förknippad med djupa traditionella rötter i den polska folkloren. Zofia Brodkiewicz-Spławińska anlitas också som inredningsarkitekt för

byggnader, bland annat hotellbyggnader i hemstaden Zakopane. Södertälje kommun har en bildväv i samlingen: *Kapkanki*, bildväv, nr 1104-2, inköp 1974.

Józef GAŁĄZKA (f.1993) skulptör, arbetar med fotografier, texter och filmer. Utbildad vid fakulteten för bildkonst vid konstakademien i Łódź och fakulteten för skulptur vid konstakademien i Warszawa. I sina verk fokuserar han på experiment med skulpturala material. Han utforskar relationer mellan mänskliga och natur, samt kopplingar mellan samhällen, livsmiljöer och lokala identiteter.

Natan KRYSZK (f.1995) saxofonist, kompositör, skulptör, målare. Kompositör till musik för teater- och dansföreställningar. Är medgrundare till konstnärsdrivna galleriet Pracownia Wschodnia i Warszawa. Medgrundare av Pokusa-trion (Olter/Bryndal/Kryszk). Är aktiv inom Warszawas musikscen, och deltar i Ray Dickatys Warszawa improviserade orkester. I sin praktik gillar han att kombinera olika typer av material och samarbeta med människor som är engagerade inom olika konstområden.

Han har samarbetat med Grupa Nowolipie, Paweł Althamer, Sharon Lockhart, Tori Wranes, Martine Heuser och Ada Rączka. Kompositör till musik för teater- och dansföreställningar av Weronika Pelczyńska, Patrycja Kowańska, Justyna Sobczyk, Justyna Wielgus, Teatr 21, Kuba Kowalski, Daria Kopiec, Marta Ziółek och många andra. Medgrundare av Pokusa-trion (Olter/Bryndal/Kryszk), som har uppträtt på många festivaler, såsom Off Festival, Jazz nad Odrą, Niewinni Czarodzieje, Jazz Jantar och Unsound. Han samarbetar med musiker som Macio Moretti, Piotr Pawlak, Bruno Jasieński, Kuba Więcek, Jerzy Mączyński, TONFA, Baasch, Emilia Gołos, Bartek Szablowski och många andra fantastiska konstnärer.

Józef Gałazka och Natan Kryszk konstpraktik kan beskrivas som ett tillfälligt samarbete baserat på ett gemensamt intresse av att utforska enkla aktiviteter och vardagliga erfarenheter av den materiella kulturen i Polen. Att omfamna den dagliga miljöns estetik var nyckeln till att skapa ett unikt visuellt språk, som svävade någonstans mellan ett klassiskt förhållningssätt till skulp-

turen och en dialog med icke-professionella konstnärer, byggnadsarbetares kreativitet och livligheten i populärkulturella bilder.

Konstnärerna träffades på fakulteten för skulptur vid Konsthögskolan i Warszawa och har arbetat tillsammans sedan 2019. De deltog i projekt med Paweł Althamer, Nowolipie Group och Teatr21, TR Warszawa, Vox Art Foundation, Polish Modern Art Foundation, The Władysław Hasior Gallery – Muzeum Tatrzanskie, MOS Gorzów Wielkopolski. Båda arbetar parallellt med sina enskilda konstnärskap.

Teresa SEGER (f. 1931) är född i Polen och har bott och verkat i Hölö sedan 1970-talet. Numera boende i Södertälje. Hon studerade vid konstakademien i Krakow på 50-talet, samtidigt som filmaren Roman Polanski. Hon började arbeta inom teatern i Krakow. Där träffade hon Gunnar Seger som var i Polen för att studera teater. Sovjettidens Polen var ett slutet samhälle och Teresa, nu gift med Gunnar Seger - flyttade till Sverige. Här bytte Teresa karriär från scenografi till konst. Hon började måla, och tillsammans med maken hittade hon drömlivet i en nedlagd skola i Hölö. Där levnärde de sig båda på konsten i närmare 40 år, innan Gunnar gick bort år 2006. "Hölö är en så otroligt fantastisk liten by. Där hade vi det så bra som man kan tänka sig. Vi hade en stor ateljé på nedervåningen i de gamla klassrummen och bodde i en lägenhet på övervåningen", berättar hon.

Teresa Seger arbetar med découpage, akvarell, pastell, collage och textil och är väl representerad i Södertälje kommunens konstsamling.

Władysław HASIOR (född 1928 Nowy Sącz, död 1999 Krakow). 1972 visade Władysław Hasior sin utställning i konsthallens dåvarande lokaler på Järnagatan. Det var inga vanliga skulpturer och målningar, verken såg ut att vara hopsatta av fynd från loppmarknader, skrothögar och soptippar. De bjöd på stor materialdramatik- och hade formen av både altartavlor, standarer och banér. Hasior säger själv: "Hos oss finns inte begreppet kitsch! Det används av okultiverat folk! Det är också en form av äkta estetiskt uttryck, fast på en mindre sofistikerad nivå". Hasior uppträdde i utställningen

Teresa och Gunnar Seger i arbete med "Promenadutställning" som visades i Södertälje konsthall 1978.
Foto: Johan Fowellin

och tände levande ljus och eldade - som vore utställningen en scenbild! Hans konst har rötter i det polska folkets liv – folkkonst. Träsnideri blandat med katolska kyrkliga symboler och ceremonier. Där finns också påverkan från andra världskriget. Glassplitter, skärvor, taggtråd, eldar och trasor påminner oss om detta. Verket *Brusten himmel* som ingår i Södertälje kommunens konstsamling, hängde tidigare i nämndhuset i Södertälje, visar den ensamma polska ryttaren under en himmel av bomber.

17 år senare, 1989, återkom Hasior till Södertälje, då med en utställning som påbörjade sin turné i Moskva. En utställning som några år tidigare hade varit omöjlig- denne bildkonstens Prometheus och pyromaniker hade knappast kunnat visas i Moskva- glasnost och perestrojka möjliggjorde det. Hasior själv har beskyllts för ett fördolt reaktionärt religiöst budskap i samma anda som Solidaritetsrörelsen, samt för att ta sig an större poetiska friheter än vad socialistiska ideologin egentligen tillåter hemma i Polen. Han hade också periodvis förbjudits att undervisa. Det blev en turné till Moskva, Tallinn, Södertälje och Helsingfors 1989.

Idag är Hasior en berömdhet, med ett eget statligt museum i Zakopane i Tatrabergen, södra Polen. I slutet av 50-talet började han göra assemblage av vardagsföremål. Han förnekar samband med popkonsten som vilar mot en helt annan bakgrund. Båda talar till publikens fantasi- men Hasior för vittnesbörd kring moraliska och mänskliga draman- böner och anklagelser riktade till Gud och ställer frågor om livet och dödens mening. Till synes helt främman-

de föremål och material, äkta och falskt, hårt och mjukt, skapar Hasiors gestalter och scener. Hans monumentala verk bygger på de fyra elementen eld, luft, jord och vatten.

Verket *Solspann* är sex betonghästar som galopperar upp ur jorden i en slänt vid Södertälje kanal. Skulpturerna uppfördes i tre etapper av Hasior 1972, 1973 och 1976. Södertäljeborna kunde på ett unikt sätt följa arbetet med hästarna och markrelieferna på plats. Allt arbete är utfört där *Solspann* än idag står. Hasior plockade skrot från industritippar i Södertälje – material som är ingjutna i eller fästa på skulpturerna. Han valde omsorgsfullt ut maskindelar, propellrar, kugghjul – som skulle bidra till att uttrycka rörelse i skulpturgruppen. Solspannets vagn är en vitmålad betongrelief i marken – tack vare Kulturhistoriska Föreningen i Södertälje har vagnen åter blottlagts på marken och restaurering påbörjades under 2023.

Den 18 mars 1989 illuminerade Wladyslaw Hasior *Solspann* som en del av invigningen av sin retrospektiva utställning i Södertälje konsthall. Ceremonin inleddes med ett fackeltåg från centrum. Denna ceremoni tillhör *Solspann*, och Hasior har själv utfört den tre gången (1973, 1976 och 1989). Illumineringen har sett olika ut under de 50 år *Solspann* funnits, vissa år har det varit en stor tillställning med dikter, sång och musik, några år har det inte genomförts någon ceremoni alls- och 50-års jubileet firades med fackeltåg, utställningar och föreläsningar. Vid 51-års jubileet 21 oktober 2023 musicerade Ukrainian-Polish Orchestra i storm och regn till hästarnas ära!

Södertälje kommun har flera verk av Hasior i samlingen.

Jan HÅFSTRÖM (f. 1937) bor och verkar i Stockholm och på Gotland. Han är svensk målare, tecknare och skulptör. Han gick ut Konsthögskolan 1968 och dessförinnan har han studerat konshistoria och filosofi. Parallelt med sitt konstnärliga skapande har han även varit verksam som konstkritiker. Håfström lyfts ofta fram som en betydande konstnär för sitt rika bildspråk och känsla för att arbeta i olika tekniker. Han växlar mellan figurativt och abstrakt, och sedan 1960-talet har han utforskat serier och andra medier samt arbetat med film, skulptur och platsspecifik konst. En längre svit har kretsat kring figuren *Mr Walker* alias *Fantomen*, som lånar

H.M. Konung Carl XVI Gustaf och H.M. Drottning Silvia vid illumineringen av *Solspann* 1989

från konstnärens egen biografi blandat med populärkulturella, konsthistoriska och litterära referenser. Med sina resor till New York på 1970-talet och nära dialog med den postmoderna filmen och dansen har han lyfts fram som introduktör av konstnärer som Gordon Matta Clark och Robert Smithson. Hans intresse för den polska konsten är mindre omskrivet och har kommit till uttryck i många resor i landet och platsspecifika verk.

Anna KELLERTH (f. 1973) gick ut Konstfacks masterprogram i textil 2016. Hon bor och verkar i Stockholm. Hon arbetar med funna kläder, ofta inhandlade i second-hand-butiker, som hon syr ihop, målar och gör fritt hängande skulpturer av. Ofta tar de stort utrymme i anspråk och skapar nya rumsligheter i den befintliga arkitekturen. Som sitt avgångsarbete skapade hon videoverket *The Execution of Art* (2016), som ingår i utställningen *Polska spår*. Videoverket består av två parallella skeenden. Det är dels ett ljudspår som berättar historien om när Kellerth letar efter den polska konstnären Magdalena Abakanowicz offentliga textilinstallation *Black-Brown* (1971), som gjordes som ett beställningsverk för Huddinge sjukhus. Det visar sig att verket togs ner redan ett par år efter att det hade invigts. Framför kameran får vi se när Kellerth på plats skapar ett eget verk av insamlade tyger som hängs upp. Under verkets tjugo minuter får betraktaren höra om ett verk som har försvunnit och som faktiskt förstördes 2011, medan ett annat skapas framför kameran.

Éva MAG (f. 1979) är född i Csíkszereda, Transsylvanien, och har sedan 1989 bott och arbetat i Stockholm. Hon är utbildad vid Kungliga Konsthögskolan, Stockholm. Mag arbetar med berättelser om kroppen, både den mänskliga och den skulpturala, och i synnerhet dess amorfa former. Hon arbetar i vitt skilda material som keramik, textil, metall, trä i installationer, skulpturer, video och fotografi. I hennes praktik ingår också ett arkiv över arbetsprocessen, och hon är engagerad i konstens sociala aspekter, såsom koreografi, dans och performance. Éva Mag och Magdalena Abakanowiczs konstnärliga praktiker uppvisar flera beröringspunkter i sina materialrika skulpturer som rör sig mellan det abstrakta och figurativa.

Marek PIASECKI (född 1935 i Warszawa, död 2011 i Lund) Växte upp i Warszawa. Från 1945 till 1967 bodde han i Kraków och fram till sin död i Lund. Redan 1948 under tiden som gymnasieelev byggde han ett eget fotolabb. Han besökte också Konstakademien i Kraków där han studerade olika målartekniker. Piasecki led av tuberkulos och var ofta inlagd på sanatorier. Där började han samla på olika prylar: dockor, leksaker och böcker. 1952 blev han antagen till Jagellonska universitetet i Kraków för att studera konsthistoria. Men redan i juli samma år greps han och dömdes till sex års fängelse för sin politiska aktivitet. Han släpptes 1953 på grund av dålig hälsa. Efter frigivningen tillbringade han mycket tid på sanatorier, främst i Zakopane och Bukawina.

På 1950- och 60-talen var han verksam i konstsammanhang i Warszawa och Kraków, han deltog i den tidens viktigaste moderna konstutställningar. Från 1957 var han medlem i *II Grupa Krakowska*, tillsammans med konstnärer som Tadeusz Kantor och Jerzy Bereś. 1955 gjorde han sina första heliografibilder. Mellan 1955 och 1959 arbetade han även med miniaturer, målningar med inslag av heliografi, collage och relief. Han experimenterade med makrofotografi och han började också arbeta med skåp i assemblageteknik, där han placerar föremål, ofta dockor eller fragment och delar av dessa. "Det är svårt att se var det abstrakta börjar" är en kommentar om hans verk från denna tid. 1959 har han sin första separatutställning på Klub Plastyków i Zakopane och i Kraków. Båda utställningarna möttes av positiv kritik. Han jämfördes med amerikansk popkonst, fransk nyrealism men framförallt en geografiskt närmare konstnär – Władysław Hasior.

Vid årsskiftet 1967 organiserade Piasecki en utställning i Lund, inbjuden av Eje Högestätt som då var chef vid Lunds Konsthall. (Eje Högestätt var sedan intendent för Södertälje konsthall, 1966–1973). Piasecki bestämmer sig för att stanna i Lund. Efter flytten till Lund visar han sina verk i Sverige och Danmark, och hans verk köptes av många museer och privata samlare, där Södertälje konsthall och Moderna Museet i Stockholm är två exempel. 1973 beslutade polska myndigheter att återkalla hans pass, vilket gjorde det omöjligt för honom att resa utanför Sverige. Ett annat bakslag var renoveringen av hans hem tillika ateljé vilket resulterade i att många av hans verk förstördes.

Piaseckis konst kan ses som sammansättning av måleri, grafisk design och fotografi. Hans verk relaterar till olika avant-gardetraditioner från 1900-talet, där fotografiet var ett medium för inspiration och sökande efter den nya tidens bild. Piasecki experimenterade också med fotomontage, en viktig del av avantgarden, och hans serie *Dolls* relaterar, både till tema och atmosfär, till surrealismens traditioner. Hans collage och assemblage är tydligt placerade i traditionen av neodadaism på 1960-talet. Ett utmärkt exempel på denna period är serien av 'lådor', det vill säga speciella montage med färdiga element inneslutna i karakteristiska lådliknande ramar.

Efter flytten till Sverige blev hans delaktighet i polska konstnärskretsar mer sällsynt och sporadisk, och hans rika och mångsidiga arbeten blev långsamt bortglömt. I september 2011 köptes Piaseckis fotografier, som den enda polska representanten, av Museum of Modern Art i New York till deras *Collection of Photography Around the World*.

Södertälje kommun äger två verk: *Heliogravyr*, 1958, nr 4062, inköp 1968 och *Objekt till Andreas*, väggskulptur/skåp, nr 4071, inköp 1968.

Torsten RENQVIST (1924–2007) Född i Ludvika var verksam i Kummelnäs. Torsten Renqvist reser 1966 till Polen för att ställa ut sitt måleri i Krakow. Han söker sig till den polska konstsценen för att som han säger "få ett svar på sin konst som inte var kommersiellt betingat". I Polen får han kontakt med en konstnärlig europeisk tradition där strömningarna från 1600-talets arkitektur och religiösa former överlevt upptagna i samtidens surrealistiska och materialdramatiska språk. I Krakow experimenterar man med teater och konst, vitalitet och uttrycksfullhet - och här träffar han Władysław Hasior. Hasior arbetar med assemblage av tillspetsade former genomsyrade av katolsk religiositet i våldsamt materialspråk. När Renqvist 1968 förmedlar en inbjudan till Hasior för en utställning på Moderna Museet i Stockholm skriver i han i katalogens förord: "En polsk kamrat tog mig till Hasiors hus i Zakopane. Kristus brann, plåtänglar brann, en tysk u-båt sjönk i djupet under gnistrande järnkors. Det var polsk teater." Kontakten med Hasior ger honom incitament att

lämna måleriet för skulptur. 1967 börjar han arbeta med former i plåt och järn. Det utvecklar de materialsammanställningar och assemblage som han påbörjat under tryck av den idétradition som konstnärenerna Jacek Waltos och Leszek Sobocki tidigare förmedlat. Renqvist ser att det är den "udda" konsten med folklig förankring, utanför den uppstrampade och allmänna vägen, som besitter den största kraften. Magiska, rituella och liturgiska drag hade samlats i en form som förblivit märkt opåverkad av antikens och renässansens formella doktriner, liksom av senare teorier och avantgarde. De starka uttrycken och det drivna formspråket erbjuder ett alternativ till den "klassiska" konsten liksom till samtidens "amerikanisering" av den europeiska kulturen som han åsåg med så stor misstro. Renqvist sökte rörelserna bortom akademien och tidens mode. Mötet med medeltida konst och folkkonst banade väg för Torsten Renqvist som skulptör.

Stanisław WIŚNIEWSKI (1936–2016) Polsk målare, professor i konst, medlem i "Kuznica" rörelsen. Stanisław Wiśniewski är känd för måleri, teckning, skulptur, filmskapande och undervisning. Han studerade vid konsthögskolan i Krakow där Zbigniew Pronaszko och Zygmunt Radnicki undervisade. Han har visats i utställningar i Polen och internationellt. Södertälje kommun äger två konstverk: *Konfliktcentrum*, oljemålning, 1969, nr 575-2, inköpt 1969 och en gouache utan titel, 1969, nr 5753, inköpt 1969.

Henryk ZEGADŁO (född 1934 i Krzyzka, Polen, död 2011 i Bad Bertrich, Tyskland) var en Polsk-Tysk målare och skulptör. Zegadło växte upp i centrala Polen, där det bor många med polsk-judisk bakgrund. Han växte upp med historierna kring gamla testamentet. Berättelserna ur gamla testamentet och de bibliska karaktererna har inspirerat honom. Som i många andra familjer var det tradition att snida i trä. Henryk hjälpte sin far, träskulptören Adam Zegadło, (1910–1988). Henryk studerade vid konstakademien i Warszawa, men trivdes inte med livet i staden utan återvände till sin hemby, där han fortsatte måla och skulptera. Träskulpturen *Adam och Eva* ingår i Södertälje kommuns samling, nr 651-3, inköpt 1970.

POLISH TRACES / ŚLADY POLSKI

Södertälje konsthall

23 March – 25 May 2024

Magdalena Abakanowicz, Jerzy Bereś, Zofia Brodkiewicz-Saławińska, Józef Gałzka, Teresa Seger, Władysław Hasior, Jan Håfström, Anna Kellerth, Natan Kryszk, Éva Mag, Marek Piasecki, Torsten Renqvist, Stanisław Wiśniewski, Henryk Zegadło.

Curated by Maja-Lena Molin och Camilla Larsson

Södertälje konsthall was inaugurated in 1968 and already from the start the exhibition programme included art from all over the world. The first years showed art from such widely spread countries as Egypt, Cuba and Poland. Among the Polish artists who exhibited at Södertälje konsthall, we can count two world-famous - Władysław Hasior (1928–1999) and Magdalena Abakanowicz (1930–2017). Hasior attracted worldwide attention for his assemblages combining old toys, religious and everyday objects. Abakanowicz helped revolutionise crafts with textile sculptures and installations in monumental scale. Other artists from Poland who have been shown at Södertälje konsthall over the years are Marek Piasecki (1935–2011), Stanisław Wiśniewski (1936–2016), Jerzy Bereś (1930–2012), Zofia Brodkiewicz-Saławińska (born 1941) and Teresa Seger (born 1931). They have different kinds of careers, but regardless of their public successes, together they demonstrate the breadth of artistic expression - installations, performance, textiles, sculpture, objects, and painting - that has become the hallmark of Södertälje konsthall. The artworks also show a great richness of materials, including wood, clay, stone, sisal, and other textile materials. It speaks of a sensitivity to basic organic materials that create sensory experiences of our nature. Important aspects of art in a time of ecological crisis.

Experimental expressions were not always favoured by the Soviet-controlled regime in Poland. It was therefore particularly important for Polish artists to exhibit in more open countries. Some of the artists were even given the opportunity to stay in Södertälje for several weeks to work on new works and develop artistically. Hasior even got to exhibit twice and created *Sun Chariot* (1972–76), a monumental sculpture group placed on the sloping edge of the lake Maren in central Södertälje. It has become a popular landmark, but also provoked angry debate when it was made.

Works from these exhibitions have been acquired by Södertälje konsthall and are now part of the city's art collection. We find Polish traces in the urban space, in public buildings and in the memory of those who visited the exhibitions. Catalogues, printed matter, and newspaper reviews also bear witness to these events.

As a celebration and reminder of the vibrant exchange between Sweden and Poland, *Polish Traces* takes on a broader approach adding to the history of Södertälje

konsthall. The exhibition also includes works by artists working in Sweden who have been both generally inspired by Poland's artistic and cultural history and more specifically inspired by the exhibited artists. Jan Håfström and the late Torsten Renqvist have both found affinity in Hasior's art. Anna Kellerth and Éva Mag have been fascinated by Abakanowicz's monumental sculptures. To further demonstrate the continued exchange between artists across nations and generations, the Polish artist duo Józef Gałzka and Natan Kryszk will work in dialogue with Hasior's legacy.

Ever since the borders opened after the Second World War, art from all over Europe was shown in Sweden. Museums and public art centers opened their doors and built bridges during a time that was anything but stable. A world war was over, but a so-called Cold War had begun, with the Soviet Union and the United States as super-powers leading their respective blocs. In many ways, the borders were closed by an ideological curtain, but it was not completely impenetrable. The exchange that did take place, with museums, art centers, and galleries showing art from all over Europe, lives on in people's memories. However, it has become apparent that researchers have overlooked Eastern relations in favour of Western art. Therefore, an art history research project is now being carried out at Södertörn University, where post-war and cold war eastern exchanges are being investigated by Camilla Larsson, curator, writer and PhD in art history. Poland and Sweden are in focus building on a recent study that shows that there was a comparatively large exchange between the two countries, and this deserves a closer look.

Polish Traces and the current research project are based on the conviction that historical knowledge is vital for understanding the complexity of contemporary life. This is particularly urgent today as we once again see the spread of political and social unrest and open warfare in Europe.

Polish Traces is part of a series of exhibitions that celebrate Södertälje konsthall's exhibition history with a focus on solidarity and outreach to artists working in politically authoritarian countries. Previous exhibitions are *The International Museum of Resistance 1978–2020* (2019) curated by Paola Zamora and Joanna Sandell and *Where Shall We Adventure?* by artist Ingela Johansson (2021).

Maja-Lena Molin, artistic director of Södertälje konsthall and Camilla Larsson, curator, PhD in art history at Södertörn University visiting Galeria Władysława Hasiora (Hasior's studio and home) in Zakopane, 2022.

PROGRAM

OPENING

Saturday 23 March

11:00–16:00

13:00 Opening reception

Södertälje konsthall, floor 2, Lunagallerian

Camilla Larsson and Maja-Lena Molin, the exhibition's curators and Marta Barbara Poznańska, Director of the Polish Institute welcomes you to the exhibition.

Presentation of the artists: Éva Mag, Anna Kellerth, Józef Gałazka, Natan Kryszk and Teresa Seger. Anna-Lena Renqvist presents Torsten Renqvist. Ukrainian-Polish Orchestra plays Polish traditional music.

15:30 Walk to *Solspann*

Kanalslänten, Grödingevägen by Sydpoolen, Södertälje

We walk in a joint procession from Södertälje konsthall to the canal slope and visit Władysław Hasior's monumental work *Solspann* (Sun Chariot), which was built on the site in the years 1972–1976.

The walk takes about 20 minutes.

16–18:00 Theater Albatross in dialogue with Władysław Hasior

Sagateatern, Strandgatan 2, Södertälje

Theater Albatross created scenes and actions in Władysław Hasior's 1989 exhibition at Södertälje konsthall. Robert Jacobsson takes us to these scenes and a few others. Performance and conversation.

TOURS

Our gallery hosts offer an introduction to the exhibition every day. Talk to the hosts and they will tell you about the art. We offer tours in Swedish, English, Arabic and Finnish. The in-depth special viewings are for those who want to know a little more about the exhibition or the public art. No pre-registration.

13:00 Thursdays

Meeting point at the art gallery's entrance, floor 2, Lunagallerian

April 11 Guided tour of the exhibition *Polish Taces*. 40 min

April 18 Guided walk and viewing of the public art and *Solspann*. 60 min

April 25 Guided tour of the exhibition *Polish Traces*. 40 min

May 2 Guided walk and viewing of the public art and *Solspann*. 60 min

May 16 Guided tour of the exhibition *Polish Traces*. 40 min

May 23 Guided walk and viewing of the public art and *Solspann*. 60 min

EVENING OF HASIOR

18:30 Wednesday 17 April

Hörsalen, plan 2, Lunagallerian

Hosted by: Cultural History Association in Södertälje

Welcome to an evening about the artist Władysław Hasior. Roger Sellberg talks and shows a film about how *Solspann* was built in the canal slope in the years 1972–1976. Maja-Lena Molin, artistic director, Södertälje konsthall, shows the ongoing exhibition in the art gallery of works from the municipality's collection with connections to Poland, including Magdalena Abakanowicz and Władysław Hasior.

Magdalena Abakanowicz, *Abakan* 32, sisal, 140×187 cm, 1968, no: 1058-1, purchased 1970
Photo: Södertälje konsthall

Magdalena ABAKANOWICZ (1930–2017) was born in Falenty near Warsaw, Poland and studied at the Warsaw Academy of Arts between 1950–1955. She gained international recognition in the field of tapestry and was a pioneer in moving textile works from the wall into the room. Abakanowicz worked with unconventional materials such as sisal and hemp, using coarse organic fibres to give structure and body to her artworks. Later in her career, she created large-scale figurative sculptures in steel or bronze that were placed directly in the landscape or in urban spaces. Abakanowicz is perhaps best known for her “Abakans”. They come in countless variations and are woven, soft sculptures. They are hanging structures, as much objects as the spatiality they create for the viewer. Her textile installation *Black-Brown* (1971) was commissioned for the entrance hall of Huddinge Hospital. *Black-Brown* was taken down in 1977 due to lack of space and was destroyed in 2011 due to mould infestation. The exhibition features a wall-mounted Abakan and the experimental documentary *Abakany* (1969) made by the artist together with the filmmaker Jarostaw Brzozowski (1911–1969) and the composer Bogustaw Schaffer (1929–2019). In the film, the artist, a group of people and a pair of Abakans act in the sand dunes of the Polish Baltic coast.

Image: Installation of Abakan
at Södertälje konsthall,
Järnagatan, 1970.
Photo: Jan Nordahl

Jerzy BERĘŚ (1930–2012) was born in Sącz in southern Poland and trained at the Academy of Fine Arts in Krakow in 1948–50. Beręś worked in sculpture and happenings as his main media. Wood was the material he explored the most in sculptures that often resemble simple tools, machines, vehicles and instruments. To these he added stones, bast, rope, textiles, found objects and other organic materials. He called his sculptures “dream images” and to distinguish them from the everyday things they remind of, he wrote words or phrases on them. He found inspiration in older craft that he encountered in the Polish countryside. The sculptures are both handmade and created from found materials, such as sticks or branches, which themselves have an interesting shape, adding to the ambiguity of the artworks. His happenings, which he called *Manifestations*, often involved the artist standing in streets, often naked or wearing wooden underwear, inviting passers-by to converse with him on existential and ethical questions. Because he was outspokenly critical against the Communist regime, his art was often subject to censorship. In his exhibition at Södertälje konsthall 1972, his actions attracted considerable public attention.

Zofia BRODKIEWICZ-SPŁAWIŃSKA (b. 1941) was born in Tarnobrzeg in Poland. After graduating in Zakopane, she began her studies at the Zakopane Art School. She continued her studies at the Academy of Arts in Krakow. In 1966 she started working as an interior designer, but she returned in 1967 to the Academy in Krakow to study at the "Department of Artistic Textiles".

She works in varying materials such as wool, linen, sisal and also synthetic fibers. She works with tapestries, fabrics and three-dimensional weaves - in different shapes and sizes. She brings out the living surface of the fabrics by following the entire process, from when the wool is carded and spun in the Polish countryside, until she dyes the wool in her studio in Zakopane, where she also has her looms. Thanks to the craftsmanship and knowledge of materials, she achieves a color intensity that is impossible to achieve with machine-made yarns. The weaving technique is her own and is used as far as she knows only by her in Poland. The wealth of patterns is intimately associated with deep traditional roots in Polish folklore. Zofia Brodkiewicz-Spławińska is also hired

as an interior designer for buildings, including hotel buildings in her hometown of Zakopane. The Municipality of Södertälje owns one tapestry: *Kapkanki*, tapestry, no 1104-2, purchased 1974.

Józef GAŁAZKA (b. 1993) – sculptor and works with drawings, photographs and films. A graduate of the Faculty of Visual Arts of the Academy of Fine Arts in Łódź and the Faculty of Sculpture of the Academy of Fine Arts in Warsaw. In his works, he focuses on experiments with sculptural matter and its semantics. He explores relationships between man and nature, as well as connections between communities, habitats and local identities.

Natan KRYSZK (b. 1995) saxophonist, composer, sculptor, painter. Author of music for theater and dance performances. He co-creates the Pracownia Wschodnia gallery (artist-run-space) in Warsaw. Co-founder of the Pokusa trio (Olter/Bryndal/Kryszk). He participates in the creation of the Warsaw improvised scene, including Ray Dickaty's Warsaw Improvised Orchestra. In his practice he like to combine different types of medium and cooperate with people engaged in various fields of arts.

He worked with Grupa Nowolipie, Paweł Althamer, Sharon Lockhart, Tori Wranes, Martine Heuser and Ada Rączka. Author of music for theater and dance performances by Weronika Pelczyńska, Patrycja Kowańska, Justyna Sobczyk, Justyna Wielgus, Teatr 21, Kuba Kowalski, Daria Kopiec, Marta Ziółek and many others. Co-founder of the Pokusa trio (Olter/Bryndal/Kryszk), which have performed at many festivals, such as Off Festival, Jazz nad Odrą, Niewinni Czarodzieje, Jazz Jantar, and Unsound, and on the stages of many clubs. He participates in the creation of the Warsaw improvised scene, including Ray Dickaty's Warsaw Improvised Orchestra. He played with labels of artists such as: Macio Moretti, Piotr Pawlak, Bruno Jasieński, Kuba Więcek, Jerzy Mączyński, TONFA, Baasch, Emilia Gołos, Bartek Szablowski and many other great people.

Practice of Józef Gałazka and Natan Kryszk can be described as a casual collaboration based on common interest in exploring simple activities and everyday experience of material culture of

Poland. Embracing the aesthetics of daily environment was the key to make a unique visual language, floating somewhere between classical approach to the sculpture and a dialogue with non professional artists, creativity of construction workers and the vividness of pop culture images.

Artists begun collaborating during their studies at the Academy of Fine Arts, Faculty of Sculpture in Warsaw and are working together since 2019. They were participating in project with Paweł Althamer, Nowolipie Group and Teatr21, TR Warszawa, Vox Art Foundation, Polish Modern Art Foundation, The Władysław Hasior Gallery - Muzeum Tatrzaskie, MOS Gorzów Wielkopolski. Both are working on their solo practice.

Teresa SEGER (b. 1931) was born in Poland and has lived in Hökö near Södertälje since the 70s now in central Södertälje. She studied at the Academy of Arts in Krakow in the 50s, at the same time as filmmaker Roman Polanski. She started working in the theater in Krakow, where she met the swede Gunnar Seger who was in Poland to study theatre. Soviet-era Poland was a closed society and Teresa Seger, now married to Gunnar, moved to Sweden. Here, Teresa changed her career from scenography to art. She started painting, and together with her husband she found the life of her dreams in a closed school in Hökö. They both made a living from art for nearly 40 years, before Gunnar passed away in 2006. "Hökö is such an incredibly fantastic little village. We had a good time there, you can imagine! We had a large studio downstairs in the old classrooms and lived in an apartment upstairs," she says.

Teresa Seger works with decoupage, watercolour, pastel, collage and textiles and is well represented in Södertälje municipality's art collection.

Teresa and Gunnar Seger working on their exhibition at Södertälje konsthall 1978. Photo: Johan Fowellin.

Władysław HASIOR (born 1928 Nowy Sącz, died 1999 Krakow) Władysław Hasior showed his exhibition in Södertälje konsthalls premises on Järnagatan in 1972. These were no ordinary sculptures and paintings, the works appeared to be assembled from finds from flea markets, scrap heaps and landfills. They offered great material drama - and had the form of both altarpieces, standards

and banners. Hasior says himself: "We don't have the concept of kitsch! It is used by uncultivated people! It is also a form of genuine aesthetic expression, albeit on a less sophisticated level". Hasior performed in the exhibition and lit candles and fires - as if the exhibition were a stage! His art is rooted in the life of the Polish people - folk art. Wood carving mixed with Catholic church symbols and ceremonies. There are also influences from the Second World War - broken glass, shards, barbed wire, fires and rags remind us of this. The work *Brusten himmel* (*Broken sky*) which is part of Södertälje municipality's art collection - previously hung in the council house in Södertälje, shows the lone Polish rider under a sky of bombs.

17 years later, in 1989, Hasior returned to Södertälje with an exhibition that began its tour in Moscow. An exhibition that a few years earlier had been impossible - this visual art's Prometheus and pyromaniacs could hardly have been shown in Moscow - glasnost and perestroika made it possible. Hasior himself has been accused of a hidden reactionary religious message in the same spirit as the Solidarity movement, as well as of taking greater poetic liberties than the socialist ideology actually allows in Poland. He had also been periodically banned from teaching. The tour of the show was to Moscow, Tallinn, Södertälje and Helsinki in 1989.

Today, Hasior is a celebrity, with his own state museum in Zakopane in the Tatra Mountains, southern Poland. In the late 1950s, he began making assemblages of everyday objects. He denies connection with pop art, which rests against a completely different background. Both speak to the audience's imagination,

but Hasior bears witness to moral and human drama- prayers and accusations directed at God and questions the meaning of life and death. Seemingly foreign objects and materials, real and fake, hard and soft, create Hasior's figures and scenes. His monumental works are based on the four elements fire, air, earth and water.

The work *Solspann* (*Sun Chariot*) is six concrete horses that gallop out of the ground on a slope by the Södertälje canal. The sculptures were erected in three stages by Hasior in 1972, 1973 and 1976. In a unique way, the people of Södertälje could follow the work with the horses on site. All work is carried out where *Solspann* still stands today. Hasior picked scraps from industrial dumps in Södertälje, materials that are cast into or attached to the sculptures. He carefully selected machine parts, propellers, gears - which would help to express movement in the sculpture group. The *Sun Chariots* wagon is a white-painted concrete relief in the ground - thanks to the Association for Culture and History in Södertälje the wagon has been exposed again on the ground and restoration began in 2023.

On March 18, 1989, Wladyslaw Hasior illuminated *Solspann* as part of the opening of his retrospective exhibition in Södertälje konsthall. The ceremony began with a torchlight procession from the center. This ceremony belongs to *Solspann*, and Hasior himself has performed it three times (1973, 1976 and 1989). The illumination has looked different during the 50 years *Solspann* has existed, some years there has been a large event with poems, songs and music, some years there has been no ceremony at all and the 50th anniversary was celebrated with torchlight processions, exhibitions and lectures. The 51st anniversary 21 October 2023 Ukrainian-Polish Orchestra played music in storm and rain in honor of the horses! Södertälje municipality has several works by Hasior in the art collection.

Jan HÅFSTRÖM (born 1937) lives and works in Stockholm and on Gotland. He is a Swedish painter, draftsman and sculptor. He graduated from the Royal Institute of Art in 1968 and before that he studied art history and philosophy. Parallel with his artistic creation, he has also been active as an art critic. Håfström is often highlighted as an important artist for his rich imagery and ability to work in

HM the King Carl XVI Gustaf and HM The Queen Silvia, by the illumination of *Sun Chariot* in 1989.

different techniques. Alternating between figurative and abstract, since the 1960s he has explored comics and other media as well as working with film, sculpture, and site-specific art. A longer suite has revolved around the figure of *Mr Walker* aka *The Phantom*, borrowing from the artist's own biography mixed with popular culture, art history and literary references. With his trips to New York in the 1970s and close dialogue with postmodern film and dance, he is known as an introducer of artists such as Gordon Matta Clark and Robert Smithson. His interest in Polish art is less known and lead to numerous trips to the country as well as site-specific works.

Anna KELLERTH (b. 1973) graduated from Konstfack's master's programme in textiles in 2016. She lives and works in Stockholm. Kellerth works with found clothes, often bought in second-hand shops, which she sews together, paints and makes free-hanging sculptures. They often take up a lot of space and create new environments in the existing architecture. She created the video work *The Execution of Art* (2016) as her graduation project, which is part of the exhibition *Polish Traces*. The video work consists of two parallel events. One is an audio track that tells the story of Kellerth's search for Polish artist Magdalena Abakanowicz's public textile installation *Black-Brown* (1971), which was commissioned for Huddinge Hospital. It turns out that the work was taken down just a few years after it was inaugurated. In front of the camera, we see Kellerth create her own work from collected fabrics that are hung up. During the twenty minutes of the video, the viewer hears about a work that has disappeared and was actually destroyed in 2011, while another is created in front of the camera.

Éva MAG (b. 1979) was born in Csíkszereda, Transylvania, and lives and works in Stockholm since 1989. She is educated at the Royal Institute of Art, Stockholm. Mag works with narratives about the body, both the human and the sculptural, and in particular its amorphous forms. Her practice also includes an archive of the working process, and she is engaged with the social aspects of art, such as choreography, dance, and performance. She works in a wide range of materials with ceramics, textiles, metal and wood

in installations, sculptures, video, and photography. Her practice also includes an archive of the work process, and she is involved in the social aspects of art, such as workshops, choreography, dance, and performance. Between Éva Mag and Magdalena Abakanowicz's artistic practices one can find several points of contact in their material-rich sculptures that move between the abstract and the figurative.

Marek PIASECKI (born 1935 in Warsaw, died 2011 in Lund, Sweden). His childhood days were spent in Warsaw, but after WWII had ended, his parents decided to move to Lesser Poland. From 1945 to 1967 he lived in Kraków, and then, up until his death, in Lund. In 1950s and 60s he was a usual sight among the artistic societies of Warsaw and Kraków, he took part in the most important modern art exhibitions of the time. From 1957 he was a member of *II Grupa Krakowska*, among artists as Tadeusz Kantor and Jerzy Bereś.

After the Warsaw Uprising had failed, the family house of Piasecki got completely destroyed, which resulted in his family leaving Warsaw and settling in Kraków. Marek suffered from tuberculosis and often visited sanatoriums. That was when he began collecting various gadgets, dolls, toys and books. 1948 and 1949 he interned in a photo lab. He also frequented Fine Arts Academy's workshops, where he got to know various painting techniques. In 1952 he got accepted into The Jagiellonian University's department of Art History. However, already in July the same year he got arrested and sentenced to 6 years in prison for his political activity. He was released in 1953 due to his bad health. After his release he spent much time in sanatoriums, mainly in Zakopane and Bukowina.

1955 his experimentation with macrophotography started and he also experimented on cabinets made using assemblage technique, where he placed various different items, often dolls or their fragments. In 1959 he had the first individual exhibition at Klub Plastyków in Zakopane, as well as his first display of miniatures in Kraków. Both expositions met with overwhelming critical response. Janusz Bogucki wrote about his art: "When talking about his miniatures and 'things', the critics often juxtaposed Piasecki's work to the American pop-art, French New Realism, and closer to home – to assemblages of Władysław Hasior."

At the turn of 1967 Piasecki organised the exhibition of his works in Lund, where he decided to live afterwards. From that time he often exhibited his works in Sweden and Denmark, and his works were bought by many museums and private collectors, for example Södertälje konsthall and Moderna Museet in Stockholm.

Piasecki's output can be categorised as a kind of merger of painting, graphic design and photography. His works also clearly relate to these avant-garde traditions, where the basis of work is an already existing object. He often created his ready-mades with recycled items. His collages and assemblages are clearly situated in the tradition of neodadaism of the 1960s. Ever since he moved to Sweden, his appearances among Polish artistic circles were few and far between, and his rich and varied oeuvre slowly became forgotten. In September 2011 Piasecki's photographs, as the only Polish representative, were bought by Museum of Modern Art in New York for their *Collection of Photography Around the World*. The Municipality of Södertälje owns two pieces: Heliogravure, untitled, 1958, no: 4062, purchased 1969 and *Object for Andreas*, wooden box/sculpture, no: 4071, purchased 1968.

Torsten RENQVIST (1924–2007) Born in Ludvika lived and worked in Kummelnäs outside Stockholm. Travels to Poland in 1966 to exhibit his paintings in Krakow. He seeks out the Polish art scene to, as he says, "*get a response to his art that was not commercially conditioned*". In Poland, he gets into contact with an artistic European tradition where currents from 17th century architecture and religious forms have survived and become part of the contemporary surrealist and material dramatic language. In Krakow there are experiments with theater and art, vitality and expressiveness - and here he meets Władysław Hasior. Hasior works with assemblage, where the pointed materials are imbued with a Catholic religiosity and violent material language. Renqvist later conveys Hasior to an exhibition at the Moderna Museet in Stockholm and writes in the preface to this, in 1968, "*A Polish comrade took me to Hasior's house in Zakopane. Christ burned, tin angels burned, a German submarine sank into the depths under sparkling iron crosses. It was Polish theater.*" The contact with Hasior becomes one of the starting points when, in 1967, he starts working with sheet metal forms and burns all

his paintings. Before meeting Hasior, Renqvist had worked with material compilations and assemblages and also had contact with Jacek Waltos and Leszek Sobocki, two artists who influenced him in an intellectual sense. Renqvist sees that it is the "odd" art with folk roots, off the common path, that possesses the greatest power. He saw the strong expressions that characterized these forms - unaffected by theories and avant-garde. Renqvist looked with strong mistrust at the European culture that was strongly influenced by American culture, he sought the movements beyond this. He harbors the same mistrust towards classical art, where he rather looked to medieval art and folk art to find sources of inspiration.

Stanisław WIŚNIEWSKI (1936–2016) was active/lived in Poland. Polish painter, professor of fine arts, member of the "Kuznica" Association. Stanisław Wiśniewski is known for painting, drawing, sculpture, filmmaking and teaching. Initially, he studied at the Maritime School in Gdynia, and after its dissolution in 1949, he graduated from the Secondary School of Art in Sedziszów Małopolski. He graduated from the Academy of Fine Arts, being a student of Zbigniew Pronaszko and Zygmunt Radnicki. He has presented his works at numerous exhibitions in Poland and internationally. The Municipality of Södertälje owns two artworks: *In center of conflicts*, oilpainting, 1969, no: 575-2, purchased 1969 and gouache, untitled, 1969, nr: 5753, purchased 1969.

Henryk ZEGADŁO (born September 28, 1934 in Krzyzka, Poland, died October 9, 2011 in Bad Bertrich, Germany) was a Polish - German painter and sculptor. Zegadło grew up in a village in central Poland. Many Jewish citizens lived there. The Jewish neighbors were friends with the family. Zegadło grew up with the stories of the Old Testament. The characters of the biblical stories accompanied him during his childhood and have not left him later. As in many Polish farming families, it was a tradition in the Zegadło family to carve wooden toys. Henryk and his younger brother Eugeniusz helped their father Adam Zegadło (1910–1988) with this. The wooden sculpture *Adam and Eve* is a part of the Municipality of Södertälje art collection, nr: 651-3, purchased in 1970.

Polish Traces

Ślady Polski

23 March – 25 May 2024

Södertälje konsthall

Storgatan 15, Södertälje

Magdalena Abakanowicz, Jerzy Bereś, Zofia Brodkiewicz-Saławińska, Józef Galążka, Teresa Seger, Władysław Hasior, Jan Håfström, Anna Kellerth, Natan Kryszk, Éva Mag, Marek Piasecki, Torsten Renqvist, Stanisław Wiśniewski, Henryk Zegadło.

Special thanks to

Södertörn University, the Polish Institute, the Cultural History Association in Södertälje, The Foundation for Baltic and East European Studies.

Team

Monika Kiviniemi, Marion Forssell, Rami Alkhouri, Maya Diab, Daniella Maraui, art education
Marie Grundsten, Anneli Karlsson, collection and archive
Per-Arne Sträng, technician
Emilia Velazquez Mospinek, graphic design
Maja-Lena Molin, artistic director

Visitor area by MYCKET, 2024

The art- design & architecture group MYCKET was initiated in 2012 by the designers, architects and artists Mariana Alves Silva, Katarina Bonnevier, Ph.D., and Thérèse Kristiansson. MYCKET tries to work from a set of interacting perspectives; queer, feminism, class, anti-racism, the more-than-human. Their artistic research practice, which often takes place together with others in large networks, has generated a breadth of results; large-scale theatre productions, permanent public spaces, costumes, works of art, exhibitions, animations, performances, text and theory production, education and lectures.

Opacity (for Édouard Glissant), 2022

The floor of Södertälje konsthall is a work of art by the artist duo Birger Lipinski and Laercio Redondo. Welcome to Södertälje's largest work of art! The pattern for the floor is inspired from basket weaving done by indigenous peoples of the American continents, but also from the Caribbean philosopher and poet Édouard Glissant. In his text, *Poetics of relation*, he maintains the right to opacity, in contrast to the striving for transparency and complete communicability that is typical of Western rationality. That is the only way, he argues, that differences can coexist: in negotiation, through a mutual effort in listening and translating.

Polska Spår

Ślady Polski

Polish Traces

Södertälje Konsthall

23.03-25.05/2024